T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/105
KARAR NO : 2024/255
KARAR TR : 03/06/2024

ÖZET: Ceza infaz kurumunda bulunan hükümlünün iş yerinin kundaklanması olayında delillerin jandarma personelince yok edildiğinden bahisle, uğranılan maddi ve manevi zararın tazminiistemiyle açılan davanın, ADLİ YARGIYERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E.G
İdari Yargıda
Vasisi : D.G
Adli Yargıda
Davalı : Akşehir Maliye Hazinesini izafeten Akşehir Mal Müdürlüğü
Vekili : Av. F.R.H
İdari Yargıda
Davalı : Hasımsız

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, Doğanhisar Cumhuriyet Başsavcılığının 2018/680 soruşturma numaralı dosyasına konu olan iş yerinin kundaklanması olayında Doğanhisar İlçe Jandarma Komutanlığına teslim edilen olay yeri inceleme belgeleri ve delillerin kasten yok edildiğini, bu sebeple maddi ve manevi zarara uğradığını belirterek, 100.000 TL maddi ve 100.000 TL manevi olmak üzeretoplam 200.000 TL tazminatın ödenmesiistemiyle, hasımsız olarak adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Akşehir Ağır Ceza Mahkemesi 16/03/2023 tarih ve E.2023/77, K.2023/105 sayılı kararı** ile, davanın gereğinin takdirinin idari yargının görev alanında kaldığı ve bu mahkemeler önünde tazminat isteminde bulunulabileceği gözetilerek**,** 5235 sayılı Kanun'un 11, 12 ve 14. maddeleri ile 5271 sayılı CMK'nın 3 ve 4. maddeleri gereğince mahkemelerinin yargı yolu bakımından görevsizliği nedeniyle davanın reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine, Konya Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesinin 11/05/2023 tarih ve E.2023/356, K.2023/432 sayılı kararı ile, davacının istinaf başvurusunun düzeltilerek esastan reddine kesin olarak karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

> *"...5271 sayılı CMK'nın 141. maddesinde suç soruşturması ve kovuşturması sırasında gerçekleşen koruma tedbirlerindeki hukuka aykırılıklar yönünden bu kanun hükümlerine göre tazminat istenebileceği düzenlenmekle; madde mucibinde tazminat istenebilecek haller tahdidi olarak sayılmıştır. Davacının bu anlamda koruma tedbiri mahiyetinde olmayan iş yerinin kundaklanması olayında İlçe Jandarma Komutanlığı tarafından delillerin ve evrakların yok edilmesi nedeniyle maddi ve manevi tazminat talebine ilişkin söz konusu davada; Yargıtay 12. Ceza Dairesinin ve Konya Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesininmüstekar kararları da dikkate alındığında davacının talebini havi hususun CMK 141.ve devamı maddelerinde tahdidi olarak sayılmış bulunan koruma tedbirlerinden olmadığı, zira davacı hakkında herhangi bir suç soruşturması veya kovuşturması bulunmadığı ve 5271 sayılı CMK'da düzenlenen bir koruma tedbiri de uygulanmadığı, dolayısıyla aynı Kanunun 141. maddesinde sayılan tazminat istenebilecek hallerin bulunmadığı, işbu tazminat istemine ilişkin davanın gereğinin takdirinin idari yargı görev alanında kaldığı ve bu mahkemeler önünde tazminat isteminde bulunulabileceği gözetilerek; mahkememizin yargı yolu bakımından görevsizliği nedeniyle davanın reddine karar verilmiştir (Yargıtay 12. CD. 2022/3172 E., 2022/5774 K., 19/09/2022 T.; Yargıtay 12. CD. 2019/89 E., 2019/11993 K., 18/12/2019 T.; Konya BAM 2. CD. 2022/888 E., 2022/1013 K., 08/09/2022 T.) ..."*

3. Davacı, 100.00 TL maddi ve 100.000 TL manevi tazminat istemiyle, yine hasımsız olarak idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. Konya 2. İdare Mahkemesi 17/11/2023 tarih ve E.2023/729, K.2023/1264 sayılı kararı ile, 2577 sayılı

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1. fikrasının (d) bendi gereğince, kararın tebliği tarihini izleyen günden itibaren (30) gün içinde 3. maddeye uygun şekilde düzenlenerek yeniden dava açmakta serbest olmak üzere, dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

5. Davacı, bu kez 541.463 TL maddi ve 100.000 TL manevi tazminat istemiyle, yine hasımsız olarak idari yargı yerinde dava açmıştır.

6. **Konya 2. İdare Mahkemesi 18/01/2024 tarih ve E.2024/57 sayılı kararı** ile, adli yargının görev alanına giren davada Mahkemelerinin görevli olmadığı sonucuna vararak, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın, Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

"...Dava dosyasının incelenmesinden; Akşehir T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak bulunan davacının, Doğanhisar Cumhuriyet Başsavcılığının 2018/680 soruşturma sayılı dosyasına konu olan, 04/11/2009 tarihinde iş yerinin kundaklanması olayında, delillerin Doğanhisar İlçe Jandarma Komutanlığı personelince kasten yok edildiğinden bahisle, maddi ve manevi tazminat istemiyle 06.03.2023 tarihinde Akşehir Ağır Ceza Mahkemesine talepte bulunduğu, Akşehir Ağır Ceza Mahkemesinin 16.03.2023 tarih ve E:2023/77 K:2023/105 sayılı kararıyla "davanın gereğinin takdirinin idari yargı görev alanında kaldığı ve bu mahkemeler önünde tazminat isteminde bulunulabileceği" gerekçesiyle "yargı yolu bakımından görevsizlik nedeniyle davanın reddine" karar verildiği, anılan karara yönelik istinaf başvurusunun Konya Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesinin 11.05.2023 tarih ve E:2023/356 K:2023/432 sayılı kararıyla reddi üzerine kararın 11.05.2023 tarihinde kesinleştiği, bunun üzerine davacı tarafından, 04/11/2009 tarihinde iş yerinin kundaklanması olayında, delillerin Doğanhisar İlçe Jandarma Komutanlığı personelince kasten yok edildiğinden bahisle,idarenin hizmet kusurundan kaynaklı olarak uğradığı zararlara karşılık olmak üzere, 541.463,00-TL maddi ve 100.000,00-TL manevi tazminatın ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın Başlangıç kısmında öngörülen Kuvvetler ayrımı ilkesi ile yargı ile ilgili 9. ve 138. maddeleri dikkate alındığında, bağımsız bir erk olan yargının yargılama faaliyeti ile ilgili işlemlerinin, Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen idari işlemler kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayıp, bu yargısal işlemler nedeniyle idari yargı yoluna başvurulabilmesine imkân yoktur. Esasen bu durum, kuvvetler ayrılığı ilkesinin tabii bir sonucudur. Yukarıda işaret edildiği üzere, Cumhuriyet Savcılarıyla onlar adına işlem yapan kolluk personelinin yargılamadaki fonksiyonu geniş çerçevede bir kamu hizmeti olarak değerlendirilse de, somut olarak, ifa edilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerektiği açıktır.

Uyuşmazlıkta, Cumhuriyet Savcısının talimatıyla yürütülen soruşturmanın ve tüm bu aşamalarda alınan kararlar ve işlemlerin yargılama faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmadığı, yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da, bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerektiğinden, Doğanhisar Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2018/680 soruşturma numaralı dosyasına konu olan, 04/11/2009 tarihinde davacının iş yerinin kundaklanması olayında, olay yeri inceleme belgeleri ve delillerin Doğanhisar İlçe Jandarma Komutanlığı personelince kasten yok edildiğinden bahisle, uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararların tazmini istemiyle açıldığı anlaşılan davanın görüm ve çözümünün, 5271 sayılı Kanun'un 141/3. maddesi uyarınca adli yargı yerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, benzer bir uyuşmazlığa ilişkin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 15.05.2023 tarih ve E:2022/648, K:2023/358 sayılı kararı dabu yöndedir..."

III. İLGİLİ HUKUK

7. Anayasa'nın *"Temel hak ve hürriyetlerin korunması"* başlıklı 40. maddesinin üçüncü fikrası şöyledir:

"Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

8. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ınkatılımlarıyla yapılan 03/06/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

9. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

10. Dava, yargısal faaliyet niteliğindeki soruşturma sırasında olayla ilgili delillerin adli kolluk hizmeti görmekte olan jandarma personeli tarafından kasten yok edilmesi nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır

11. Anayasa'nın başlangıç kısmında öngörülen "*Kuvvetler ayrımı"* ilkesi ve yargı ile ilgili 9. ve 138. maddeleri dikkate alındığında, bağımsız bir erk olan yargının yargılama faaliyeti ile ilgili işlemlerinin, Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen "*idari işlemler"* kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayıp, bu "*yargısal işlemler"* nedeniyle idari yargı yoluna başvurulabilmesine imkân yoktur. Esasen bu durum, kuvvetler ayrılığı ilkesinin tabii bir sonucudur. Yukarıda işaret edildiği üzere, Cumhuriyet Savcılarıyla onlar adına işlem yapan kolluk personelinin yargılamadaki fonksiyonu geniş çerçevede bir kamu hizmeti olarak değerlendirilse de, somut olarak, ifa edilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerektiği açıktır.

12. Dosyanın incelenmesinden, Akşehir T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda müebbet hapis cezası hükümlüsü davacının, iş yerinin kundaklanması nedeniyle Doğanhisar Cumhuriyet Başsavcılığının E.2018/680 sayılı soruşturma dosyasına konu olayda, İlçe Jandarma Komutanlığı tarafından delillerin ve evrakların yok edildiği iddiasıyla maddi ve manevi zarara uğranıldığından bahisle, 100.000 TL maddi, 100.000 TL manevi tazminat verilmesi istemiyle davanın açıldığı anlaşılmıştır.

13. Somut olayda, Cumhuriyet savcısı adına işlem yapan jandarma kolluk personelinin adli kolluk faaliyeti sırasında olayla ilgili delilleri yok etmesinden bahisle tazminat talep edildiği gözetildiğinde, açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu, meydana gelen zararların tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

14. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Konya 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Akşehir Ağır Ceza Mahkemesinin 16/03/2023 tarih ve E.2023/77, K.2023/105 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Konya 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Akşehir Ağır Ceza Mahkemesinin 16/03/2023 tarih ve E.2023/77, K.2023/105 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

03/06/2024 tarihinde OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN